

P. OVIDI NASONIS METAMORPHOSEON LIBER NONVS

DE MINISTRA CALLIDA IN MISERAM MVSTELAM MVTATA

Alcmena, Amphitryonis, regis Thebani, uxor, cum ex Iove conceptum Herculem propter Iunonem parere non posset, deam natalem partibus praesidentem imploravit Lucinam. Quam ut vidit pro ostio in ara subsidentem genuaque brachiis manibusque compressa tenentem Galanthis ministra, eo gestu prodigioso suspicata est impedimento esse dominae suae, quominus pareret, quapropter ei mentita est reginam modo partu felicem esse solutam. Et illa perinde exterrita, resolutis imprudens manibus, cruciatu liberavit Alcmenam. Galanthis vero astutiam gravissima poena est prosecuta: nam ea in mustelae figuram conversa est ita, ut ore (quis possit credere?), quo mentita est, pareret. De hac misera quidem famula sed animi tam prompta Alcmena ipsa refert:

285 ‘Namque labōriferī cum iam nātālis adesset
Herculis, et decimum premerētur sīdere sīgnum,
tendēbat gravitās uterum mihi ; quodque ferēbam,
tantum erat, ut possēs auctōrem dīcere tēctī
ponderis esse Iovem. Nec iam tolerāre labōrēs
290 ulterius poteram. Quīn nunc quoque frīgidus artūs,
dum loquor, horror habet, parsque est meminisse dolōris.
Septem ego per noctēs, totidem cruciāta diēbus,
fessa malīs, tendēnsque ad caelum bracchia, magnō
Lūcīnam Nixūsque parēs clāmōre vocābam.
295 Illa quidem vēnit, sed praecorrupta, meumque
quae dōnāre caput Iūnōnī vellet inīquae.
Vtque meōs audit gemitūs, subsēdit in illā
ante forēs ārā, dextrōque ā poplite laevum
pressa genu et digitīs inter sē pectine iūctīs
300 sustinuit partūs. Tacitā quoque carmina vōce
dīxit, et inceptōs tenuērunt carmina partūs.
Nītor, et ingrātō faciō convīcia dēmēns
vāna Iovī, cupiōque morī, mōtūraque dūrōs
verba queror silicēs. Mātrēs Cadmēides adsunt,
305 vōtaque suscipiunt, exhortanturque dolentem.
Ūna ministrārum, mediā dē plēbe, Galanthis,
flāva comās, aderat, faciendīs strēnua iussīs,
officiīs dīlēcta suīs. Ea sēnsit inīquā
nescioquid Iūnōne gerī, dumque exit et intrat
310 saepe forēs, dīvam residentem vīdit in ārā
bracchiaque in genibus digitīs cōnexa tenentem,
et : “Quaecumque es,” ait, “dominae grātāre. Levāta est
Argolis Alcmēnē, potiturque puerpera vōtō.”
Exsiluit, iūctāsque manūs pavefacta remīsīt
315 dīva potēns uterī : vinclīs levor ipsa remissīs.
Nūmine dēceptō rīsisse Galanthis fāma est.
Rīdentem prēnsamque ipsīs dea saeva capillīs
traxit, et ē terrā corpus relevāre volentem
arcuit, inque pedēs mūtāvīt bracchia prīmōs.
320 Strēnuitās antīqua manet ; nec terga colōrem
āmīsere suum : fōrma est dīversa priōrī.
Quae, quia mendācī parientem iūverat ore,
ōre parit, nostrāsque domōs, ut et ante, frequentat.’